

WYBORY DO SEJMU I DO SENATU

15 października 2023 r.

SZKOLENIE CZŁONKÓW OBWODOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH

Kwalifikacja ważności głosu

Opracowanie:

© Krajowe Biuro Wyborcze

DEFINICJA ZNAKU „X”

2

Art. 5 ust. 12 Kodeksu wyborczego

Ilekcroć w kodeksie jest mowa o:

znaku „X”

– rozumie się przez to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

KWALIFIKACJA WAŻNOŚCI GŁOSU

3

Ustalając, czy głos na karcie jest ważny, czy nieważny, OKW stosuje poniższe reguły:

- 1) znakiem „X” postawionym w kratce są co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

Ustalenie, czy postawiony znak jest znakiem „X” w rozumieniu Kodeksu wyborczego oraz, czy postawiony jest on w kratce, czy poza nią, należy do OKW (w razie wątpliwości komisja rozstrzyga w głosowaniu);

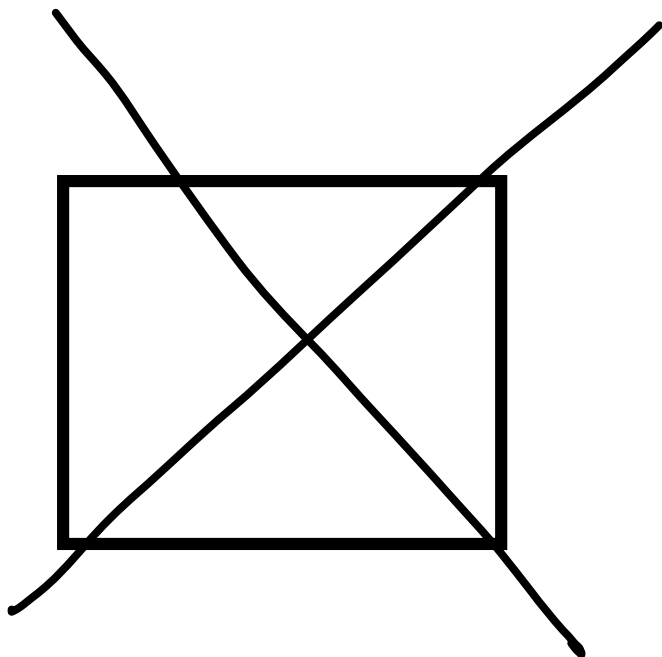
- 2) wszelkie znaki, wykreślenia, przekreślenia, w tym również i znak „X” postawiony przez wyborcę poza przeznaczoną na to kratkę, traktuje się jako dopiski, które nie wpływają na ważność głosu;
- 3) wszelkie inne znaki niż znak „X”, tj. niebędące co najmniej dwiema liniami, które przecinają się w obrębie kratki, naniesione w obrębie kratki, również nie wpływają na ważność głosu.

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

4

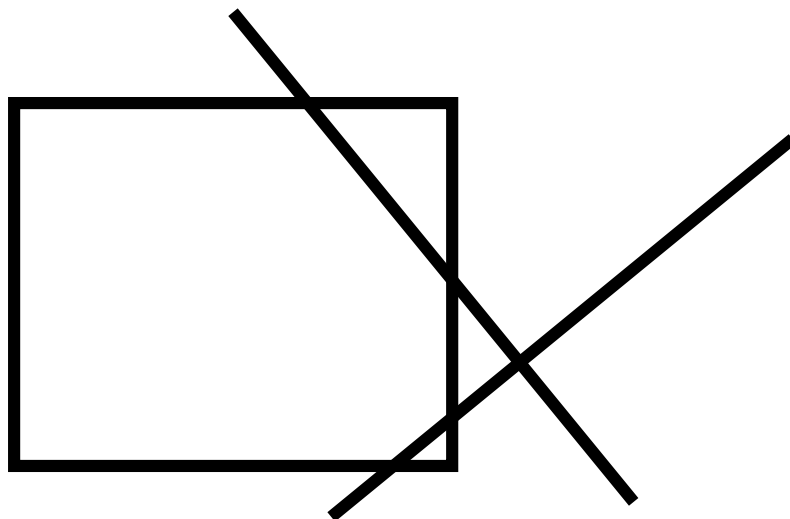
**GŁOS
WAŻNY**

**Dwie linie przecinają się
w obrębie kratki**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

5

**GŁOS
NIEWAŻNY**

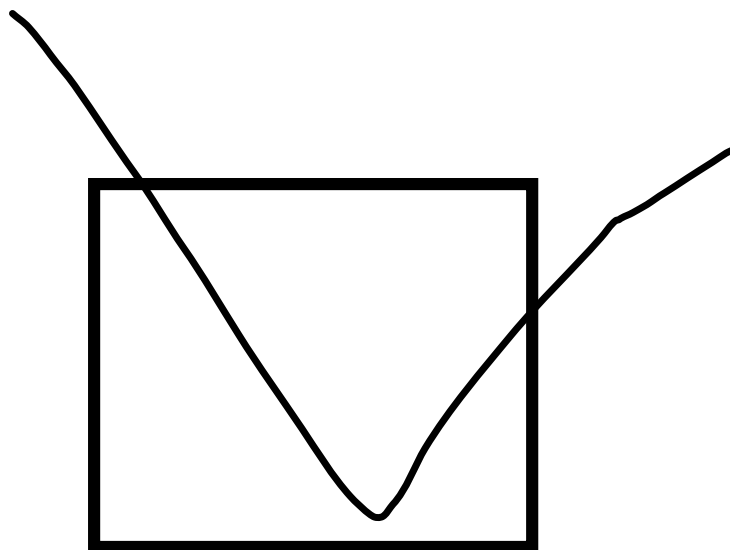
**Dwie linie nie przecinają się
w obrębie kratki**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

6

**GŁOS
NIEWAŻNY**

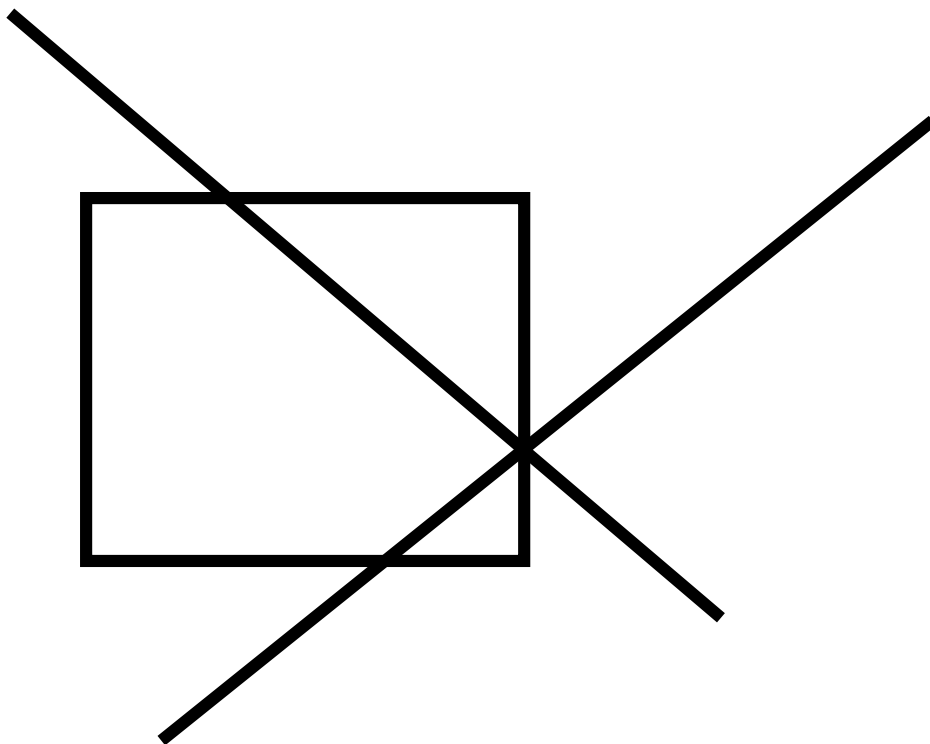
**Dwie linie nie przecinają się
w obrębie kratki.
Dwie linie są ze sobą styczne.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

7

**GŁOS
WAŻNY**

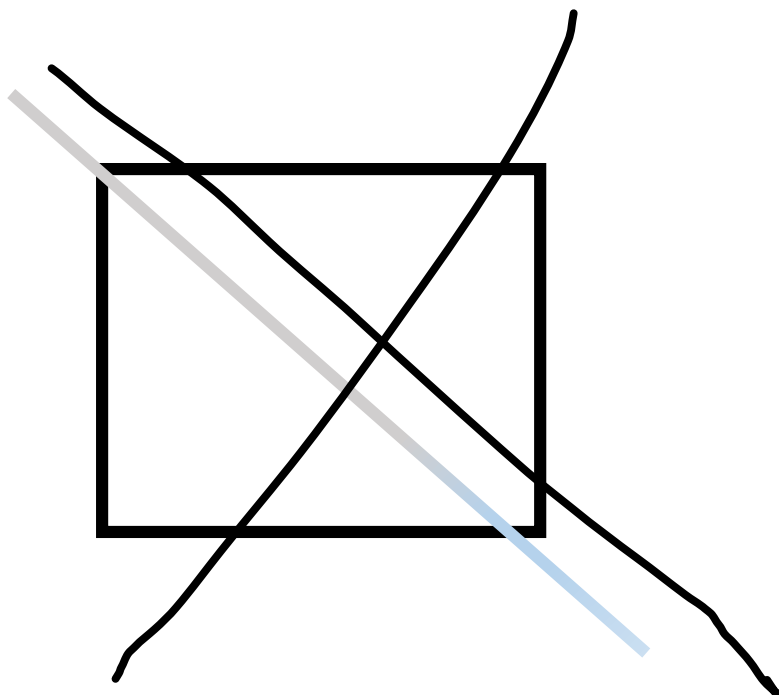

**Dwie linie przecinają się w obrębie kratki.
Obramowanie kratki należy uznać za część
kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

8

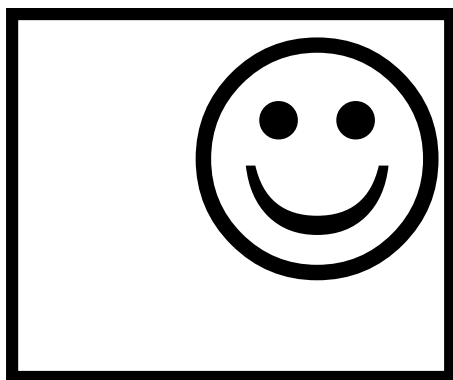
**GŁOS
WAŻNY**

Co najmniej dwie linie przecinają się w obrębie kratki. Dodatkowa jaśniejsza linia może być efektem „nierozpisanego” długopisu.

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

9

**GŁOS
NIEWAŻNY**

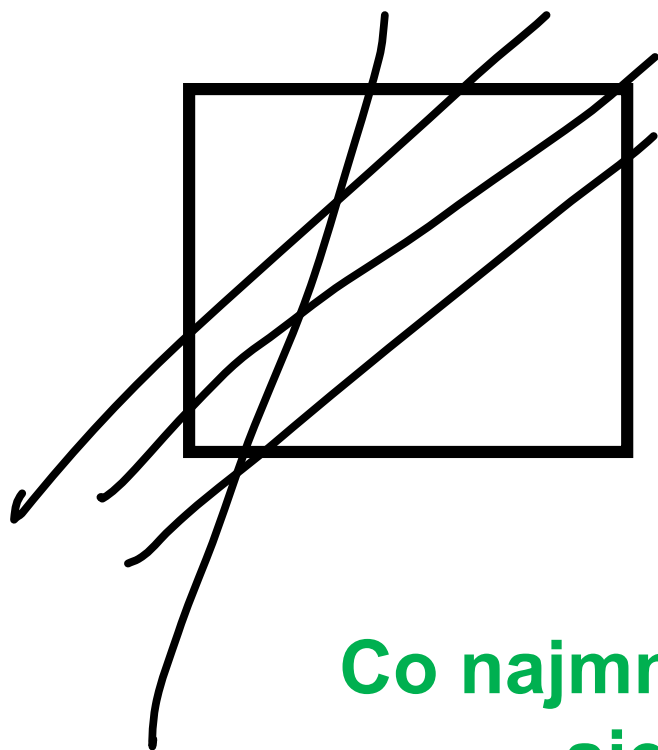
**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

10

**GŁOS
WAŻNY**

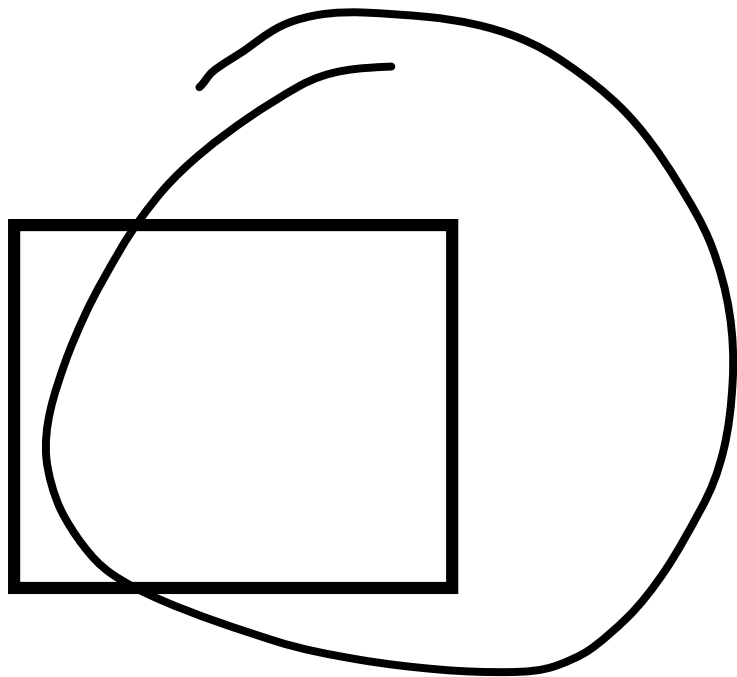

**Co najmniej dwie linie przecinają
się w obrębie kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

11

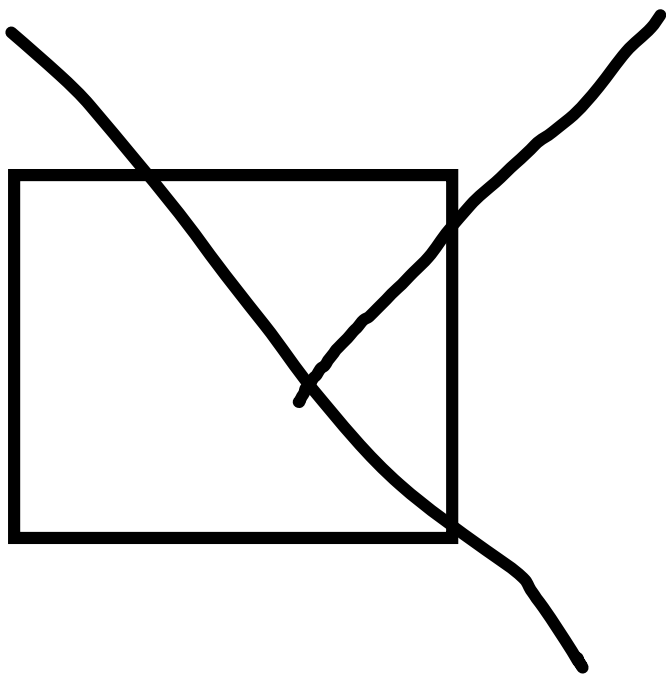
**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Dwie linie nie przecinają się
w obrębie kratki**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

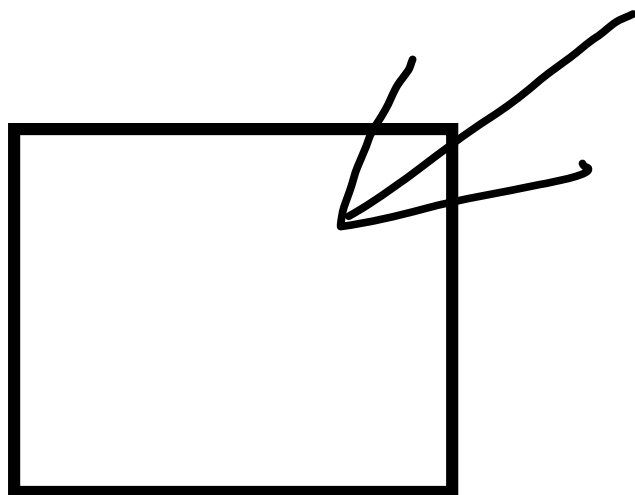

12

**GŁOS
WAŻNY**

Dwie linie przecinają się w obrębie kratki

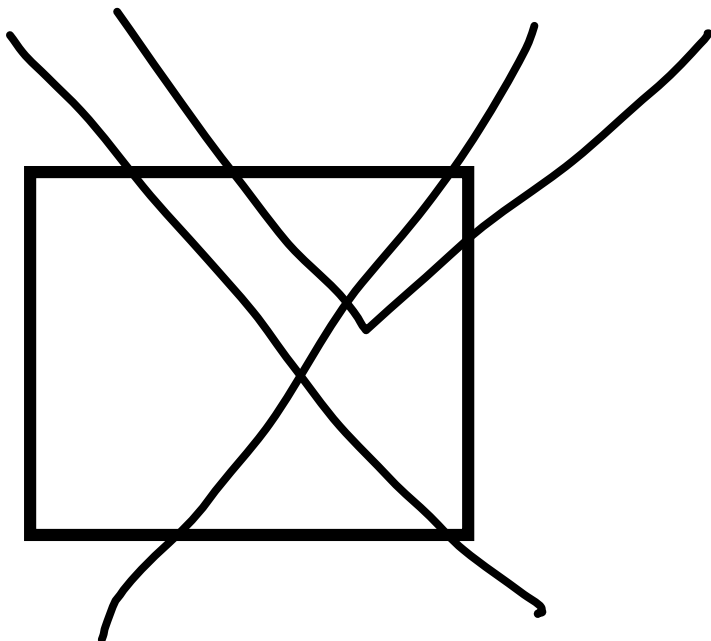
**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.
Trzy linie są ze sobą styczne.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

14

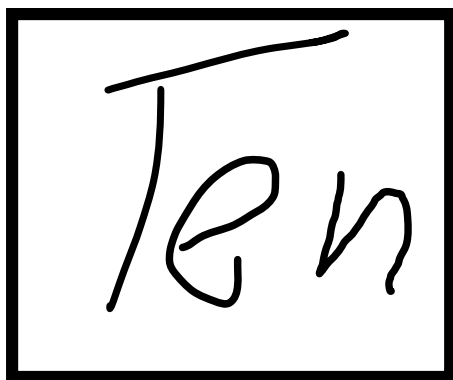
**GŁOS
WAŻNY**

**Co najmniej dwie linie przecinają się w obrębie
kratki**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

15

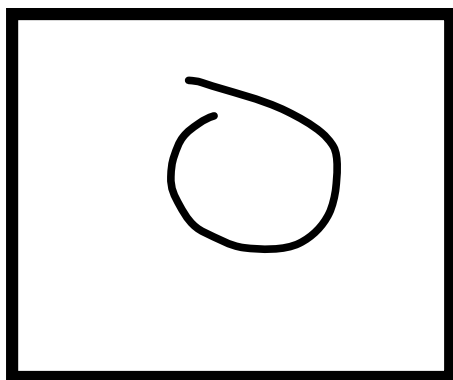
**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

16

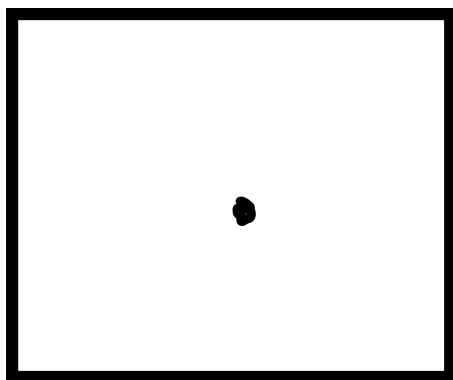
**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

17

**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

WYBORY DO SEJMU I DO SENATU

18

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH:

DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Głosy ważne

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu

Głosy nieważne

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów umieszczonych na więcej niż jednej liście
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy unieważnionej przez okręgową komisję wyborczą

DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ (w okręgach wyborczych, w których zarejestrowano więcej niż jednego kandydata)

Głosy ważne

- głosować można tylko na jednego kandydata, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) na karcie do głosowania w kratce z lewej strony obok nazwiska kandydata

Głosy nieważne

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratce przy nazwisku więcej niż jednego kandydata
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata skreślonego przez okręgową komisję wyborczą

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PIECZĄTĄ
OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

KARTA DO GŁOSOWANIA

 Krajowe Biuro Wyborcze

KWALIFIKACJA WAŻNOŚCI GŁOSÓW - QUIZ

20

Głos
nieważny

Głos ważny

Głos nieważny

Głos
ważny

GŁOS WAŻNY

Znak „X” postawiono
w kratce obok nazwiska
jednego
kandydata tylko na jednej
liście.

**Głos oddany na
listę nr 1 kandydata nr 4**

**Wszelkie znaki,
wykreślenia,
przekreślenia,
w tym również i znak
„X” postawiony przez
wyborcę poza
przeznaczoną na to
kratką, traktuje się jako
dopiski, które nie
wpływają na ważność
głosu.**

[illegible]

GŁOS WAŻNY

Głos taki uważa się za
ważnie oddany na daną
listę i zalicza kandydatowi,
którego nazwisko jest
umieszczone najwyżej na
tej liście
od innych nazwisk, przy
których również
postawiono znak „X”.

**Głos oddany na
listę nr 2 kandydata nr 4**

[illegible]

23

**Głos oddany na
listę nr 3 kandydata nr 9**

24

**Głos oddany na
listę nr 4 kandydata nr 8**

GŁOS WAŻNY

Znak „X” postawiono jedynie w kratce obok nazwiska skreślonego kandydata.

**Głos oddany na listę ale
nie zaliczony żadnemu
kandydatowi z tej listy**

[illegible]

GŁOS WAŻNY

Znak „X” postawiono w kratce obok nazwiska kandydata z listy, której rejestrację unieważniono oraz postawiono znak „X” w kratce obok nazwiska kandydata z innej **(ale tylko jednej)** listy.

Głos jest oddany na kandydata z innej listy i na tę listę.

**Głos oddany na
listę nr 5 kandydata nr 8**

[illegible]

GŁOS WAŻNY

Znak „X” postawiono
w kratce obok nazwiska
jednego
kandydata tylko na jednej
liście.

**Głos oddany na
listę nr 3 kandydata nr 6**

Wszelkie inne znaki niż znak „X”, tj. niebędące co najmniej dwiema liniami, które przecinają się w obrębie kratki, naniesione w obrębie kratki, również nie wpływają na ważność głosu.

28

Znak „X” postawiono
w kratce przy nazwiskach
kandydatów
z różnych list kandydatów
(tj. z więcej niż jednej
listy).

GŁOS NIEWAŻNY

Wyborca postawił znak „X”
jedynie w kratce obok
nazwiska kandydata
z listy, której rejestrację
unieważniono.

[illegible]

GŁOS NIEWAŻNY

Nie postawiono znaku „X”
w kratce przy nazwisku
kandydata na żadnej
liście.

31

**TO NIE JEST
GŁOS NIEWAŻNY
TO JEST
KARTA NIEWAŻNA !!!**

WYBORY DO SENATU

32

KARTA DO GŁOSOWANIA

KARTA DO GŁOSOWANIA
Okręg wyborczy nr 101 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 października 2023 r.
KANDYDACI NA SENATORA

01	☐ PIERWSZY Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	
02	☐ DRUGI Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	
03	☐ TRZECI Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	
04	☐ CZWARTY Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	
05	☐ PIĄTY Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	

Informacja
1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X” w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

WYBORY DO SENATU

33

KARTA DO GŁOSOWANIA
Okręg wyborczy nr 101 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 października 2023 r.
KANDYDACI NA SENATORA

01	☐	PIERWSZY Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
02	☐	DRUGI Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
03	☐	TRZECI Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
04	☒	CZWARTY Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
05	☐	PIĄTY Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

Informacja

1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X” w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS WAŻNY

Znak „X” postawiono w kratce obok nazwiska jednego z kandydatów.

Głos oddany na kandydata nr 4

WYBORY DO SENATU

34

KARTA DO GŁOSOWANIA
Okręg wyborczy nr 101 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 października 2023 r.
KANDYDACI NA SENATORA

01	☒ PIERWSZY Kandydat	_____
	(nazwisko i imię - imiona)	_____
	zgłoszony/a przez _____	_____
	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	_____
02	☐ DRUGI Kandydat	_____
	(nazwisko i imię - imiona)	_____
	zgłoszony/a przez _____	_____
	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	_____
03	☒ TRZECI Kandydat Kandydat skreślony	_____
	(nazwisko i imię - imiona)	_____
	zgłoszony/a przez _____	_____
	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	_____
04	☐ CZWARTY Kandydat	_____
	(nazwisko i imię - imiona)	_____
	zgłoszony/a przez _____	_____
	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	_____
05	☐ PIĄTY Kandydat	_____
	(nazwisko i imię - imiona)	_____
	zgłoszony/a przez _____	_____
	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	_____

Informacja
1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X” w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS WAŻNY

Znak „X” postawiono w kratce obok nazwiska skreślonego kandydata oraz postawiono znak „X” w kratce obok nazwiska tylko jednego nieskreślonego kandydata.

Głos oddany na nieskreślonego kandydata.

Głos oddany na kandydata nr 1

WYBORY DO SENATU

35

KARTA DO GŁOSOWANIA
Okręg wyborczy nr 101 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 października 2023 r.
KANDYDACI NA SENATORA

01	☒ PIERWSZY Kandydat	_____
		(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez _____
		(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
02	☐ DRUGI Kandydat	_____
		(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez _____
		(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
03	☒ TRZECI Kandydat	_____
		(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez _____
		(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
04	☐ CZWARTY Kandydat	_____
		(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez _____
		(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
05	☐ PIĄTY Kandydat	_____
		(nazwisko i imię - imiona)
		zgłoszony/a przez _____
		(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

Informacja

1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X” w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Znak „X” postawiono
w kratkach przy
nazwiskach więcej niż
jednego kandydata.

WYBORY DO SENATU

36

KARTA DO GŁOSOWANIA
Okręg wyborczy nr 101 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 października 2023 r.
KANDYDACI NA SENATORA

01	☐ PIERWSZY Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	
02	☐ DRUGI Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	
03	☐ TRZECI Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	
04	☐ CZWARTY Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	
05	☐ PIĄTY Kandydat	(nazwisko i imię - imiona)
	zgłoszony/a przez _____ (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	

Informacja
1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X” w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Nie postawiono znaku „X”
w kratce przy żadnym
nazwisku kandydata.

WYBORY DO SENATU

37

KARTA DO GŁOSOWANIA
Okręg wyborczy nr 101 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 października 2023 r.
KANDYDACI NA SENATORA

01	☐	PIERWSZY Kandydat	_____
		(nazwisko i imię - imiona)	_____
		zgłoszony/a przez _____	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
02	☐	DRUGI Kandydat	_____
		(nazwisko i imię - imiona)	_____
		zgłoszony/a przez _____	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
03	☒	TRZECI Kandydat Kandydat skreślony	_____
		(nazwisko i imię - imiona)	_____
		zgłoszony/a przez _____	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
04	☐	CZWARTY Kandydat	_____
		(nazwisko i imię - imiona)	_____
		zgłoszony/a przez _____	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
05	☐	PIĄTY Kandydat	_____
		(nazwisko i imię - imiona)	_____
		zgłoszony/a przez _____	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

Informacja
1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X” w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Postawiono znak „X” tylko w kratce obok nazwiska skreślonego kandydata.

WYBORY DO SENATU

38

Okręg wyborczy nr 101

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 października 2023 r.

KANDYDAT NA SENATORA

zgłoszony przez
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

TAK ☒

JEDEN Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

NIE ☒

Informacja

1. Jeżeli chcesz zgłaszać na kandydata, postaw znak „X” w kratce przy słowie „TAK”.
2. Jeżeli nie chcesz zgłaszać na kandydata, postaw znak „X” w kratce przy słowie „NIE”.
3. Jeżeli postawisz znak „X” w obu kratkach albo nie postawisz znaku „X” w żadnej kratce, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Postawiono znak „x”
jednocześnie w kratce
za wyborem kandydata
(w kratce oznaczonej
słowem „TAK”)
i w kratce przeciw
wyborowi kandydata
(w kratce oznaczonej
słowem „NIE”).

Okręg wyborczy nr 101

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 października 2023 r.

KANDYDAT NA SENATORA

zgłoszony przez
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

TAK ☐

JEDEN Kandydat
(nazwisko i imię - imiona)

NIE ☐

Informacja

1. Jeżeli chcesz zgłasować na kandydata, postaw znak „X” w kratce przy słowie „TAK”.
2. Jeżeli nie chcesz zgłaszać na kandydata, postaw znak „X” w kratce przy słowie „NIE”.
3. Jeżeli postawisz znak „X” w obu kratkach albo nie postawisz znaku „X” w żadnej kratce, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Nie postawiono znaku „x” ani za wyborem kandydata (w kratce oznaczonej słowem „TAK”), ani przeciw wyborowi kandydata (w kratce oznaczonej słowem „NIE”).

DEFINICJA ZNAKU „X”

40

Art. 5 ust. 12 Kodeksu wyborczego

Ilekroć w kodeksie jest mowa o:

znaku „X”

– rozumie się przez to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

DEFINICJA ZNAKU „X”

41

Do stwierdzenia, czy głos oddany na karcie do głosowania jest **głosem ważnym**, czy też **głosem nieważnym**, uprawniona jest tylko obwodowa komisja wyborcza.

Nie ma możliwości występowania z pytaniami w tym zakresie do innych podmiotów, w tym do Państwowej Komisji Wyborczej, komisarza wyborczego, urzędnika wyborczego, czy delegatury KBW.

Dziękujemy Państwu za uwagę

Krajowe
Biuro
Wyborcze